

Honez gero, atzoko liberal «burges» handiak inbidiaz bakarrik gogora genitzake, beren errespetu kasi sakratuarekin giza eskubideentzat. Liberal iluso batzu izan baziren ere, beti da hobe iluso bat, hipokrita bat baino; nazi bat baino, alegia, demokrata jantzita. Izan ere, ez al zen herriak «nahitakoa» eta guztiz demokratikoa, Hitler-ek egiten zuena ere? ■ G. Noss.

Istripu nuklear larri bat eta ezker baten larritasunak

Oso sinplea. Istripu nuklear batek badirudi, Soviet Batasunean eta edonon, istripu nuklear bat izan beharko lukeela. Ondorio guztiekin. Segun bakoitzak zein jarrera daukan arazo horretan.

Baina nolako penak eta eskrupuluak, ezkertiarren batzurenak! Nolako «objektibitate» estrainoak informazioan, zalantza disimulatuak, defentsa-intento kiribilduak, helburu eta helpideen kasuistikak, metafisikak; eta zein martxa zaila egunetik egunerako informazioan egun horietako *Egin-en...* Hori apenas zen borroka antinuklearretako egunkari hura.

Zer gertatzen zaio ezkerrari horrelakoetan?

Ezkerrarentzat, hala esan ohi da, jokoan dagoena, ereduak omen dira, gizarte-ereduak, ez hango edo hemengo errealitateak (horiek edonon historiko eta sozialki baldinpetuegiak izaki). Baina ikusia dago, badagoela ezkerren bat, ereduak eta errealitateak ezin bereizi izaten dituen.

Manikeo ere inor ez omen gara, ordea. Baina bihotzean gauzak ez dira buruan bezain sinpleak izaten nonbait, ikusia dago, batzurentzat historia ez dela erlatiboa eta, beraz, eredu nahiz errealitate bata (gurea) ez dela bestea baino hobe eta hobesgarria bakarrik, ezpada osoki eta guztiz perfektu-perfektua eta bestea, osoki gaiztoa ez denean, interesik batere gabekoa gehien-gehienez. Gure ereduan eta ametsetan ezerk ez bait dauka gaizki egoterik, errealitatean ere denak ondo egon behar du; eta, beraz, dena ondo dago; eta bestela mundua ulertezinezkoa da; beraz, ez da.

Gero, demokratiko jartzen garen jai-egunetan, «bistan dago edozein sistematian daudela gauza onak eta txarrak!», azpimarratuko dugu. Eta bistan dago, intolerante batzu ez garel.

Sozialista izateak, zergatik obligatu behar du inor Stalin defendatzera, edo Soviet Batasuneko programa nuklearra, edo is-
tripua egon eta geroko hermetismoa? Nik esango nuke, ezke-
rrak daukana, nola-halako eredu bat izan ohi dela. Absolutue-
tan ibili gabe. Eredu erlatibo bat, orain gauden tokitik hobeago
batera joateko. Eredu hori, gainera, ezkertiarrek bere herriko
eta bere garaiko baldintzetan, mugetan, posibilitateetan, bidera-
tu nahi lukeela; bere inguruko jendearekin, bere eta inguruko
bere jendearen mugapenekin. Beti esan da, ez dagoela Soviet
Batasuneko errealitate soziala Txinara edo Kubara aldatzerik
(hori dogmakeria omen litzateke), Frantziako demokrazi mo-
dua Ertafrikara aldatzerik ez omen dagoen bezalaxe, etab. Gi-
zarte bakoitzak bere errealizazioak asmatu egin behar dituela,
bere ahalbideen arabera.

Eredu ona eta asmo onak izatea ez da aski, eta munduan beti
ez dela zuzen asmatzen, denok dakigu, bulda santurik inork ez
daukalako, beti ondo asmatu behar eta ahal izateko.

Guzti honek ez luke komentario bat mereziko, historia zaha-
rregia ez balitz, zaharxeago gerenontzat behintzat. Stalinismoa-
ren basakeria guztiak lehenengo itsu-itsuki defendatuz (isilduz,
justifikatuz, «esplikatzuz») eta gero kondenatuz, edo kmer go-
rrien izugarrikeriei lehenengo oneritiz eta gero gaitzeritzi be-
harrez, etab., autoritate moral eta sinesgarritasun guztia galtzen
du azkenean ezkerrek.

Ezker europarraren aje partikular bezala, Merleau-Ponty-k
aspaldi salatua zuen, ezkerren izenean egindako edozein krimi-
menen aurrean beti daukan ahulezia morala, inkapazitatea. Kome-
ntario bat ezezik, zerbait gehiago mereziko bait luke. ■ *Joxe
A. Otaegi.*

Eliza eta nazio katalana

Galiziako prentsak, Xosé Estévez-en hitzaldi baten berri
ematen zuen joan den apirilean: Salbuespen-pare bat kenduta,
Galiziak ez du izan, Euskadik edo Kataluniak izan duten gisako
gotzain abertzalerik, eta apaizeria eta burgesia abertzale horren
faltaz gertatu da, besteak beste, hain ahula nazionalismo gale-
goa, zioen irakasleak. Iruzkina historiko horrek azken hilabete-
tako albiste bati buruz zertxobait esateko parada ematen digu.

Tradizio ezagun bati jarraikiz, berrikitan eman dute argitara
Kataluniako gotzainek (86.02.05) beren «Kataluniaren erro